

Beste mensen,
Vandaag sluiten we de zogenaamde broodrede af. Het evangelie zoals het in de bijbel staat, levert nogal wat problemen op. Want: welke woorden van Jezus is hun in het verkeerde keelgat geschoten? Het lijkt of het gaat om zijn woorden over de eucharistie. Maar veel exegeten menen dat die woorden (het evangelie van vorige week) latere een inlas zijn. Zij menen dan ook dat het gaat om vers 51. Ik heb die zin cursief in de evangelietekst opgenomen. Deze toevoeging lost meteen de vraag op : wat doet dat cryptische vers 62 hier? (zie ook de preek). Om je veel opzoekwerk te besparen heb ik de (aangevulde) evangelietekst er bij gevoegd.

Een goede zondag geniet van de zomer

Hans

JOHANNES 6

60 Veel leerlingen hadden
de woorden van Jezus gehoord.
Het stak hen vooral al dat Hij gezegd had:

*51 Ik ben het Levende Brood,
dat uit de hemel is neergedaald.*

De leerlingen reageerden daarop met de klacht:
'Dit zijn harde woorden, wie kan dáár naar luisteren?'

61 Jezus wist wel dat zijn leerlingen protesteerden
En hij zei tegen hen:
Ergeren jullie je hieraan?
62 Maar als jullie nu de Mensenzoon zouden zien opstijgen
naar waar hij eerst was?
63 De Geest maakt levend, het lichaam dient tot niets.
Wat ik gezegd heb is Geest, en Leven.
64 Maar sommigen van jullie geloven niet.

Jezus wist namelijk vanaf het begin wie er niet geloofden
en wie hem zou overleveren.

65 Daarom heb ik jullie gezegd, zei hij,
dat iemand alleen bij mij kan komen
als het hem dat door de Vader gegeven is.

66 Toen trokken veel leerlingen zich terug
en gingen niet verder met hem mee.

67 Jezus vroeg nu aan de twaalf:
Jullie willen toch ook niet weggaan, wel?

68 Simon Petrus gaf antwoord:
Naar wie zouden we moeten gaan, Heer?
U spreekt woorden die eeuwig leven geven,
69 en wij geloven en weten dat u de Heilige van God bent.

EENENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

Jozua 24:1-2a en 15-17 en 18b
Johannes 6:60-69

Bennekom 2015

Op zijn eigen karakteristieke wijze beschrijft de evangelist Johannes het – misschien wel meest dramatische - moment in het leven van Jezus. Hij staat op het punt Galilea definitief te verlaten en de streek van zijn jeugd, waar hij is opgevoed en zijn hele werkzame leven heeft doorgebracht, vaarwel te zeggen. Hier in Galilea heeft hij verreweg de meesten van zijn vrienden en vriendinnen gevonden. Zij zijn leerlingen van hem geworden en zijn hem gevolgd tot nu toe.

Met een magistrale rede – de zogenaamde Broodrede – neemt hij afscheid van alles wat hem vertrouwd en dierbaar was. De afgelopen zondagen heeft u van die rede opnieuw kennis genomen. Duidelijker dan ooit heeft Jezus zichzelf aan ons daarin kenbaar gemaakt, zijn afkomst geopenbaard en de betekenis van zijn leven ontvouwd. Kernachtig heeft hij dat alles samengevat in een mantra-achtige zin: *Ik ben het Levende Brood dat uit de hemel is neergedaald.*

Precies die zin, die voedzame en troostende woorden vallen radicaal verkeerd bij niet weinigen van zijn toehoorders. Bikkelhard noemen zij die woorden, onmogelijk om aan te horen. Ze doen hun pijn aan de oren... Vooral dat neerdalen uit de hemel... Wie zegt dat nou? Ik ben neergedaald uit de hemel?! Wat verbeeldt hij zich wel?

Jezus probeert het nog één keer. Maar als jullie nu de Mensenzoon zouden zien *opstijgen* naar waar hij eerst was...? zou je dan mijn *afdalen* wel accepteren...?

De lezer / de hoorder van het evangelie weet op welk tragisch gebeuren Jezus hier doelt als hij zelf het woord 'Mensenzoon' in de mond neemt. In alle evangeliën is voor Jezus na het afscheid uit Galilea de kruisdood nog slechts één week verwijderd!

Het is de Geest die leven schenkt en die mijn woorden bezielt, zegt Hij. Mijn woorden brengen je immers in contact met de 'levensadem Gods'. Als ik zeg: Ik ben het Levende Brood, wie van dit brood eet, zal nimmermeer honger hebben... is het de Geest, de Adem Gods, die deze woorden tot leven wekt, maar de letter doodt!

Het mocht niet meer baten. Hun harten zijn hermetisch gesloten. Wat de apotheose van Jezus optreden in Galilea had moeten worden, eindigt hier in de synagoog van Kafarnaüm in een fiasco. Veel leerlingen keren hem de rug toe, schrijft Johannes, en zij vergezellen hem niet langer op zijn tocht. Voor hen eindigt hier wat ze achteraf wellicht denigrerend hun 'avontuurtje met Jezus' zullen gaan noemen.

Misschien moeten we hier even stilstaan en ons afvragen: wat betekent dit alles voor ons, nú?

Eén van de moeilijkst te verwerken ervaringen in het leven, lijkt me, is de ervaring van mislukt te zijn. Je hebt je uiterste best gedaan en toch, je slaagt niet voor je examen, je solliciteert, je weet dat je geschikt bent voor die baan, maar je krijgt hem niet. Je had je wonder wat voorgesteld van je huwelijk, je hebt het ook serieus geprobeerd, maar door allerlei omstandigheden loopt je bootje toch op de klippen. Je had hoge verwachtingen van je kinderen, je hebt ze - de voor jou best denkbare - opvoeding gegeven, maar ze gaan wegen, die de jouwe niet zijn. Zo zitten we, denk ik, allemaal tegen het einde van ons leven met wat brokstukken en toekomstverwachtingen die verloren zijn gegaan. Wat moet een mens daar mee?

Zelf denk ik ook aan de idealen, die velen van ons in de zestiger jaren koesterden. We hadden nog wel zó gehoopt...maar wat is er nog over van het aggiornamento van Johannes XXIII? Van een volwaardige plaats van de leken gelovigen in de kerk? Van creativiteit in de liturgie? Wie maakt zich nog druk over de oecumene, die toen op slechts een armlengte verwijderd scheen?

Daarbij dienen zich nu al weer nieuwe vragen aan: hoe gaan we om met homofilie? met het homohuwelijk? met mensen, die buiten hun schuld gescheiden zijn geraakt...? Maar zelfs het woord *barmhartigheid* blijkt in dit verband in sommige kringen al een-brug-te-ver. Pure nieuwlichterij! Brengt mensen maar in verwarring, roept men dan. Alles blijft zó bij het oude en intussen stromen de kerken leeg.

In deze passage van het evangelie kijkt ook Jezus terug op zijn leven, op zijn idealen, zijn hoop en zijn verwachtingen. Hij doet dat met tranen in zijn stem.

Hebt u het snikken van hem gehoord, toen hij tegen de Twaalf zei: Jullie willen toch ook niet weggaan, wel? Hij vraagt dat - bijna wanhopig - aan zijn intiemste vrienden, zij die hem het meest nabij waren. Zo - op die zelfde toon, met diezelfde intensiteit - vraagt hij het ook aan ons... jullie wilt toch ook niet....???

Gelukkig vond de spontane Petrus toen onmiddellijk de juiste toon en het warme woord, dat Jezus enige vertroosting kon bieden, ook al wist hij wie hem zou overleveren.... Naar wie anders zouden wij gaan? U spreekt woorden, die ons Leven weten te schenken; leven dat nieuwe hoop geeft, een nieuwe toekomst schept!

Verbazingwekkend genoeg, heeft de Petrus van onze dagen, de huidige paus, onze hoop en vertrouwen ook weer wat weten aan te wakkeren met het juiste woord op een markant ogenblik: zijn eenvoudige 'bona sera', goede avond... . Lieve mensen op het plein, wil je met mij en voor mij bidden...nu?

Ja, het is nu de tijd van bidden, nu we getuigen zijn van een massale kerkverlating, nu zo velen Jezus de rug toekeren. De tijd ook om diepgaand te mediteren over de woorden van Petrus:

Tot wie zouden we anders gaan
om richting en zin in ons leven te vinden.. ?
U hebt immers woorden
van waarachtig Leven!